

Öv Per Lennerman resebrev 8 från Kosovo

Nej, jag har varken avlidit eller varit svårt skadad. Däremot finns det många andra mer eller mindre goda skäl varför detta brev har dröjt. Inte minst det faktum att jag var hemma på en veckas leave den 22 till 29 november är en bidragande orsak till denna försening.

Under perioden sedan förra brevet har det varit ett antal ”svenska arrangemang” som jag återkommer till senare dessutom har KFOR besökts av, Lord Robertsson, NATO:s generalsekreterare som avgår nästa år och därför har varit ute på en avskedsturné till de olika Nato-missionerna på Balkan. SWEBAT har roterat och den nya chefen Karl Engelbrektsson med sin personal tog igår över ansvaret för sitt område. I vanlig ordning skedde detta med en ceremoni med inbjudna gäster inklusive undertecknad. Med tanke på vädret, omväxlande molnighet, några grader över noll samt en ”balkansk snålblåst” är jag tacksam för att ceremonin var kort. I och med att den nya bataljonen och Kalle Engelbrektsson är från P 18 avslutades ceremonin med P 18:s marsch. Jag stod bredvid Karin Hernmark (UD) som är chef för det svenska bistånds-kontoret i Pristina och hon undrade viskande hur lång en regementsmarsch var. Jag kunde inte svara i min och sekunder men P 18:s marsch torde vara Sveriges längsta regementsmarsch.

Nåväl åter till vecka 47, den 17 till 23 november. Varannan onsdag har vi något som kallas J-Heads Dinner. Syftet med dessa samlingar/middagar är att samtliga avdelningschefer (överstar och brigadgeneraler) skall samlas under trevliga och avslappnade former. För att också få lite variation i mat och dryck är det ett roterande värdskap. Med andra ord förväntas man i sin egenskap av värd bjuda på nationella specialiteter. Den 19 november var det dags för en Swedish Dinner, vår svenska mäss är alldeles för liten för att husera 25 personer varför vi höll till i det norska NSE:t som är mycket stort. Detta kan synas lite märkligt eftersom vi är ungefär lika många svenskar som norrmän här på KFOR HQ men som alltid finns det en förklaring. Den norske generalen Skiaker var under en period chef för KFOR vilket innebar att han då skulle ha möjlighet att ha en ”värdig” lokal för representation.

Det här är en del av den internationella verksamheten som vi svenskar inte har riktigt klart för oss. När man ”bjuder” på en generalsbefattning i en internationell styrka är det inte bara en general som skall skickas iväg utan beroende på vederbörandes grad tillkommer ytterligare personal. Exempelvis en brigadgeneral förväntas medföra en överstelöjtnant/major som military assistant(MA), en major/kapten som adjutant (ADC) och en eller två sergeanter som bilförare/sekreterare och livvakt. Som generalmajor förväntas Du ha en överste som MA och ytterligare 4-6 personer i varierande grader som Din personliga stab. Om vi sedan tittar på nivån generallöjtnant vilket är Commander KFOR:s grad då kan följande tillkomma. Två till fyra kockar, tre MA med varierande grad, livvaktsteam på tio personer mm, mm. Det var ett

sådant följde till general Skiaker som medfört att det norska NSE:t idag är milt uttryckt något överdimensionerat i förhållande till den nuvarande norska personalstyrkan.

När man får möjligheten gäller det ju att hålla den svenska fanan högt varför jag konsulterade två svenska kockar på det multinationella transportkompaniet. De jämte hovmästaren ställde frivilligt upp för att laga och servera maten vid denna "Swedish Dinner". Bara det var ett framsteg i och med att vi för första gången skulle genomföra en "J-Head Dinner" i form av en sittande middag. Temat för middagen var en kulinarisk resa bland svensk mat och dryck. När man äter härnere måste man fylla i en Dining lista där grad, namn, land och ID-kortsnummer framgår. Utifrån dessa listor faktureras sedan respektive land de matkostnader som personalen genererat. Det innebär att även i samband med dessa "J-Heads Dinner" får var och en fylla i listan så att Sverige erhåller ersättning för maten. Till saken hör att utländska briggeneraler i allmänhet, och amerikanska i synnerhet, inte alltid har våra svenska generalers förmåga att "spela med" när underordnad personal styr och ställer. Av detta skäl hade jag högst upp på Dininglistan för hand skrivet "By signing this Diningsheet you voluntarily put yourself under the command of the Swedish Senior Representative" vilket är undertecknad.

Menyn bestod av Wolf Paw (vargtass) som entrédrink. Ni behöver inte vara oroliga, vodkan i likhet med tillbehören till sillen inköptes av undertecknad för egna pengar. Till detta serverades surströmmingssnitar, två filéer med lite lök och potatis alltsammans förpackat mellan två skivor Hönökaka eftersom tunnbröd inte går att uppbringa härnere. Lukten var inte så farlig i och med att allt gjorts i ordning tidigare på annan plats och burkarna fanns vid detta tillfälle inte i närheten.

Nåväl, när drinken serverats förklarade jag syftet med middagen som utöver den redovisade kulinariska resan även var att inviga mina kollegor i vikingarnas barbariska matvanor för att då de bestått provet överväga om de skulle kunna utnämnas till vikingar. Jag frågade vår något koleriske amerikanske stabschef vad som var det första man gjorde innan man skrev på ett papper. Något beklämd förklarade han, det var att läsa papperet. Jag redovisade då vad de skrivit under vilket "bröt isen" och jag kunde styra och ställa resten av kvällen utan några invändningar ens från amerikanskt håll.

Det innebar att nästa steg var att äta sin surströmmingssnitt vilket gjordes med välbehag av de flesta och endast två avstod (en turkisk respektive tysk överste). Under högtidliga former och iförd vikingahjälm med de obligatoriska hornen delade undertecknad därefter ut certifikaten där var och en utsågs till viking. Nej, naturligtvis inte till tysken och turken.

Vid bordet möttes vi av en silltallrik, Västerbottenost och nödvändiga tillbehör i form av, Skåne, OP och Norrlands Guld, och utmaningen att lära dem sjunga Helan går påbörjades. Efter några gångers repetition löste sig muskelspänningarna i de nyblivna vikingarnas munnar och sången var om inte njutbar så åtminstone fullt begriplig. Huvudrätten bestående av älgfilé, Hasselbackspotatis och murkelsås avnjöts under ett flöde av komplimanger till det svenska köket. Middagen avslutades med vaniljglass med varma hjortron och succén var total. Som avslutning infördes den sopsäck där surströmmingsburkarna förvarades varpå alla nyblivna vikingar fick möjligheten att njuta den sanna lukten surströmming. Samtliga "växte" och berömde varandra för det enastående mod de visat då de invigdes i vikingarnas barbariska matkultur. Kvällen var en succé för svenskt vidkommande vilket inte minst visade sig i de enorma applåder kockarna erhö.

Det är viktigt att inte underskatta det sociala liv som förekommer i en internationell mission. De positiva omdömen som Sverige erhöll i samband med "Swedish Dinner" har på olika sätt "spillt över" på alla oss svenskar som jobbar i KFOR HQ.

Stärkta av denna framgång dök så idén upp att varför inte visa våra internationella vänner hur Lucia firas i Sverige. Jag tog kontakt med briggeneral Diepenhorst som är generallöjtnants Kammerhofs (COMKFOR) Chef du Cabinet och bad honom redovisa tankarna och bakgrunden till Lucia. COMKFOR gav sitt tillstånd till att låta oss svenskar genomföra ett Luciafirande på KFOR HQ. Tyvärr har vi bara en svenska på KFOR HQ varför vi tog kontakt med Emelie Ottosson, kapten och bataljonsläkare på SWEBAT. Hon lovade att försöka ordna erforderligt antal tärnor för ett Luciatåg. Problemet var att Lucia låg mitt i den svenska bataljonens rotation. För att få det hela att gå ihop ställde en del tjejer upp på att åka med en senare flight så att de kunde delta i Luciafirandet. Planeringen fortsatte och det visade sig att det fanns nödvändig utrustning för ett Luciatåg på SWEBAT utom i ett avseende, Stjärngosseutrustning. Jag ordnade detta genom inköp i Sverige i samband med min leave. Det visade sig att linnen i XL gick det att få tag i men när de inköpta strutarna skulle provas kunde vi bara konstatera att de var anpassade till huvudstorleken på pojkar och inte män. Med sax, lim och en kil på baksidan lyckades alla stjärngossar få en strut som passade någorlunda. Efter att ha sett varandra och var och en dessutom sig själv i spegeln framgick det med tydlig klarhet varför stjärngossestrutar inte såldes i vuxenstorlek. Jag och övriga stjärngossar är väl inga direkta skönheter men det blev inte bättre av strutarna. Sagt var sagt, så det var bara att bita i det sura äpplet och bortse från att man såg ut som ett förvuxet dagisbarn.

Varje morgon vid KFOR HQ börjar med en gemensam Morning Update kl 0800 för COMKFOR och huvuddelen av stabsofficerarna totalt ca 125 man. Genomgången sker i Batcave som ser ut som normal svensk skolaula förutom att utrymmet mellan filmduken och bänkraderna är större. Där finns ett gigantiskt bord där COMKFOR och hans J-Heads sitter under Morning Update. Det finns inga fönster varför lokalen är perfekt för ett luciatåg förutsatt att man på ett och samma ställe kan komma åt att släcka allt ljus. Efter viss rekognosering hade vi lyckats hitta både en väg som tog oss in i HQ utan att kunna upptäckas men även den elpanel där vi kunde släcka hela Batcave från utsidan.

I torsdags samlades hela styrkan till en första repetition och det visade sig då att tåget skulle komma att bestå av Lucia jämte tio tärnor samt åtta stjärngossar, en tomte och en pepparkaks-gubbe. Utöver att "lussa" på KFOR HQ skulle vi även "lussa" i SWEBAT:s matsal och på det svenska kompaniet som är grupperat mitt i Pristina. Repertoaren var internationellt anpassad på KFOR HQ och bestod av inmarsch till Luciasången och därefter, Staffansvisan i tvåstämmigt utförande med stjärngossarna i täten, Stilla Natt, We wish you a Merry Christmas och därefter utmarsch till Luciasången. På de svenska enheterna byttes Stilla Natt och Merry Christmas ut mot Betlehems Stjärna, När det lider mot jul och Lucia.

Vid vår första repetition på SWEBAT visade det sig att vi hade en någorlunda skolad sopran bland tärnorna som fick hålla ihop det musikaliska. Och mot all förmodan gick det att under kvällen få till en riktig hygglig kör. Det var med stort självförtroende vi skildes för att genomföra fredagens repetition på KFOR HQ så att alla kunde se lokaliteterna. Efter kort rekognosering samlades vi i den Multinationella Religiösa Faciliteten (den heter faktiskt så) för avslutande sångräning. Den goda trenden höll i sig och efter drygt en timmes träning var alla nöjda och vi bjöd in alla till det svenska NSE:t där jag och övlt Dan Hagman bjöd alla på Champagne som tack.

Igår kl 0545 lämnade styrkan från KFOR HQ för att sammanstråla med övriga på SWEBAT:s sjukstuga för omklädning och en uppsjuning. Kl 0645 lussade vi för den svenska bataljonens personal i matsalen och möttes av stora applåder och inte ett öga var torrt. Därefter var det snabb uppsittning i en buss för transport till KFOR HQ dit vi anlände i god tid. Exakt kl 0800 släckte vi ljuset i Batcave och för första gången i sitt liv fick ett stort antal människor se ett Luciaåg. Om framträdandet på SWEBAT var en framgång var detta en succé och återigen hade vi satt Sverige på kartan i KFOR. Därefter var det ny uppsittning för att avsluta Luciafirandet på det svenska kompaniet i Pristina. Firandet på KFOR HQ dokumenterades av KFOR:s egen pressorganisation så förhoppningsvis kommer hugade kunna få se det hela på DVD.

Vad är det som har hänt i övrigt under de senaste veckorna. Den störste händelsen är utan tvekan presentationen av Standards for Kosovo. Det vill säga de mål som Kosovo måste uppnå inom åtta olika områden innan det kan bli aktuellt att diskutera Kosovos framtida status. Dessa Standards är i och för sig väldigt allmänt hållna men enligt min uppfattning finns det länder som deltar med trupp i KFOR som inte uppfyller alla dessa krav. Jag tror därför att det kommer bli väldigt svårt att uppnå dessa Standards. Men i och med att de är så allmänt skrivna kommer till stor del vara en bedömningssak för det internationella samfundet. Från Kosovos sida (Kosovoalbanerna) har det inte framförts någon större kritik vilket är förståeligt med tanke på att dokumentet är så allmänt hållet. Däremot är K-S och Serbien mycket kritiska då de anser att det inte finns några mätbara mål. Man vill att det skall framgå i mätbara tal när olika mål uppnåtts. Jag har till viss del en förståelse för deras ståndpunkt men det torde även ligga en hel del taktik bakom dessa uttalanden.

Inom KFOR HQ pågår nu också ett intensivt arbete för att ta fram den nya Monitor and Surveillance Force (MSF) som skall ersätta nuvarande KFOR-styrkor. Övergången till MSF innebär en dramatisk nedskärning av antalet soldater från nuvarande ca 20 000 till någonstans mellan 6 000 till 7 500 soldater. Problemet är i vanlig ordning att det har givits ett reduceringsmål i form av siffror men de uppgifter som den nya styrkan skall lösa har ännu inte definierats eller presenterats. Från början sa man dessutom att övergången till MSF-strukturen skulle vara "händelsestyrd". Det vill säga vissa förutsättningar skulle uppfyllas innan nästa steg i övergången mot MSF togs. Idén är logisk och skulle medföra att reduceringen genomfördes under ordnade former men som det nu ser ut kan det ske utan någon koppling till läget inom Kosovo. Mellan raderna verkar det som Nato är angelägna att dra ur styrkor i Kosovo i syfte att utnyttja dem på annan plats. Var är upp till var och en att fundera över.

Det var en kort resumé av vad som försiggått de senaste veckorna med en koncentration till två svenska arrangemang vi genomfört. För egen del kommer jag åka hem den 24 december och vara åter i Kosovo den 4 januari för mina sista sex veckor.

Lev väl!

Per